

26. IE Craiova

Interviu

Interviu realizat cu sprijinul d-lui Marcel Răduț, preot, scriitor și jurnalist craiovean, om de litere veșnic pasionat de trecutul tulburător al semenilor noștri, monarhist convins gata oricând să dezvăluie generațiilor tinere perioada care a marcat trecutul țării.

Reporter: Iancu Adina

1. Care sunt trăsăturile esențiale ale regimului comunist?

Marcel Răduț:

Cred că înainte de toate trebuie să precizăm faptul că ideea comunistă atunci când a fost, spusă oamenilor, părea foarte generoasă, părea că se oferă soluția la toate problemele societății capitaliste. Cum să nu te atragă o societate în care nu există clase sociale, în care toți sunt egali, în care fiecare om oferă societății atât cât poate și primește tot ceea ce își dorește, în care dreptatea socială a fost înfăptuită și așa mai departe. Aceasta a fost o trăsătură aparentă, a fost un fals, o amăgire. În realitate după ce regimul comunist a luat naștere în fosta Rusie țaristă, în realitate s-a dovedit că în temeiul ideologiei comuniste s-a creat un regim criminal. Cuvântul de ordine ar fi crima, crima împotriva omului. Dacă vreți, regimul comunist este expresia unui darvinism social, pervertit. Comunismul susține că există o singură clasă socială care are dreptul să conducă societatea și asta fiind clasa muncitoare, că această clasă în numele înfăptuirii dreptății sociale are dreptul să distrugă celelalte clase sociale, în numele luptei de clasă, că această clasă muncitoare prin alianța ei cu țărănimea și intelectualitatea de orientare comunistă are dreptul să instaureze o dictatură care prin forță să distrugă vechimea oruncvii. Altfel spus pe lângă trăsătura criminală avem minciuna și perversiunea.

R:2. Prin ce metode regimul comunist își contracara opoziția?

M. R.: Ca metodă de a-și contracara opoziția, de a-i lichida regimul comunist a folosit în primul rând teroarea, în spațiul Europei Răsăritene și în Rusia Bolșevică. Cel care era considerat dușman al poporului, al clasei muncitorilor era înainte de toate scos din comunitate. Se organizau ședințe de înfierare, de critică la adresa trădătorului, la locul de muncă, organizația de partid dacă cumva nefericitul apucase să se înscrie în partid. Apoi era scos de la locul de muncă, de cele mai multe ori era arestat și nu de puține ori persoana respectivă murea în închisoare. În România de exemplu, s-a înregistrat un experiment numit: "Experimentul Pitești". În anii '50 un grup de deținuți politici, mulți dintre ei legionari, au acceptat să colaboreze cu securitatea și să înființeze o așa zisă organizație a deținuților de reeducare. Acea reeducare s-a făcut prin ce? Prin bătăi cumplite, prin torturi cumplite și se încerca un fel de spălare a creierului. Deținuții care erau vizați de toate acestea erau puși înainte de toate să se dezică de familie, de credința în Dumnezeu, de propria persoană. Altfel spus, cum am spune în limbajul modern se dădea ștergerea întregii personalități și avea după aceea se încerca educarea lor în ideologia comunistă, mulți dintre ei ajungând la rândul lor toționari. A fost un experiment cumplit, un experiment asemănător cu ceea ce au făcut naziștii în lagărele de concentrare. În altă zonă a existat și poate mai există comunismul. În zona asiatică metodele de contracarare aveau o altă natură. Erai arestat, criticat, obligat să te dezici de familie, de credința ta de toată personalitatea ta, însă prin torturi, prin fel și fel de presiuni de natură psihologică torționarii încercau să te recupereze pentru societatea comunistă, te priveau ca pe o victimă a înșelării venită din așa zisă zona capitalistă. Aparent beneficiai de o anumită blândețe, efectele erau și mai puternice spălarea creierului era atât de

puternică încât ajungeai să îți urăști trecutul, familia, să devii un zelos executant al regimului comunist. Ca o sinteză, regimul comunist își contracara dușmanii prin teroare, violență fizică, psihologică și nu în ultimul rând prin exterminare. În vremea regimului Ceaușescu în România se putea asculta la radio postul Europa liberă, vocea Americii, posturi care spuneau niște adevăruri despre regimul comunist. Pentru a contracara această propagandă dușmănoasă, se folosea minciuna. Ni se spunea că trăim într-o țară prosperă, într-o societate aproape perfectă, că beneficiem de cele mai bune condiții de muncă și de viață, dar în realitate, aveam pâinea pe cartela și era rația pe un sfert de pâine de om pe zi.

Îmi aduc aminte, mă trezeam la 5 dimineața, ca s-o înlocuiesc pe bunica mea care era la coadă deja de la 3 dimineața, venea săraca până în casă, bea un ceai, ca să mănânce totuși ceva, și apoi cobora, ca eu să urc să mă îmbrac pentru școală. Și de cele mai multe ori se stătea de dimineața de la 3 până seara târziu și din păcate la alimentară, ca să folosesc terminologia de atunci “nu se bagă nimic”, așteptăm poate “Se bagă ceva”, asta însemnând poate se aduc, ouă, carne și poate, poate prindeam și noi acolo un 5 ouă, că mai mult nu se dădea. Cam asta a însemnat regimul comunist din perspectiva metodelor de a contracara pe opozanți. Violența, la modul direct, pe plan fizic și minciuna la nivelul populației.

R:3.Care sunt cele mai cunoscute acțiuni ale dizidenților români?

M.R.: Aici trebuie să spunem că au existat două paliere. Există o rezistență tacită a oamenilor. Deja începând cu 1980-1981, românii n-au mai crezut în propaganda comunistă, au început să devină tot mai ostili regimului comunist și rezistau atât cât permitea teroarea din acea vreme, fie prin metode simple cum erau bancurile cu Bulă și Ceaușescu, din acea vreme, fie prin metode mai curajoase.

Țin minte de exemplu, într-o iarnă, așteptam autobuzul în stația de la Teatrul Național, de aici din centrul Craiovei (în acea vreme autobuzele circulau foarte, foarte greu, pentru că nu exista combustibil să fie alimentate) și la un moment dat autobuzul a venit, au coborât călătorii și șoferul ne-a anunțat că are dispoziție să se retragă la garaj pentru că depășise norma de combustibil pe ziua respectivă. Și țin minte, un muncitor, mai tânăr, mai în putere a urcat în mașină l-a dat la o parte pe șofer, a pus mâna pe volan și a spus : “Nu! Oamenii ăștia stau de o oră afară, e ger, mergi până la capăt de linie, poți să chemi miliția, faci ce vrei, eu duc oamenii ăștia la cap de linie” și am reușit să mergem spre casă, asta fiind seara , datorită celui om care s-a ridicat împotriva unui lucru care astăzi ni se pare banal. Asta a fost o formă de rezistență la care eu am fost martor. S-a chemat miliția, care nu a avut ce să facă, dimpotrivă milițianul a dat ordin șoferului: “Îi ieși pe oameni și îi duci”, n-a fost nimeni arestat. Se făcuse front în jurul celui muncitor și deja oamenii erau agitați și aproape că amenințau pe milițian, că în cazul în care se va întâmpla ceva cu muncitorul, o să iasă rău. Astea erau forme l-a îndemâna oamenilor de rezistență.

Marea dizidență românească a fost în anii '50. Noi avem, și o spun și ca preot, avem martiri, oameni care au murit de moarte mucenicească în închisori, avem de altfel zeci, zeci de eroi români care au fost asasinați în închisorile comuniste. Oamenii ăștia ar trebui canonizați ar trebui să îi avem în calendarul ortodox ca sfinți, avem sfinte moaște rămase de la ei, care sunt plăcut mirositoare, avem o evlavie mai ales în zona Aiudului, sunt zeci de sate acolo unde oamenii se închină la sfinții închisorilor. Sfinții închisorii din Aiud, închisoarea de la Aiud fiind cea mai cumplită închisoare organizată în anii '52, pe timpul regimului comunist.

Începând cu anii '80 dizidența românească a fost mai mult o dizidență de catifea. Nu am avut o dizidență teribil de curajoasă. Cred că adevărații dizidenți sunt tinerii care au murit în decembrie 1989, tineri despre care se vorbește prea puțin, oameni tineri, oameni care aveau 18, 19, până în 24, 25 de ani, elevi, studenți. Și în Craiova avem câțiva tineri care au murit atunci. Cred că ei sunt adevărații dizidenți, sunt oamenii care la momentul adevărului au avut curajul să

iasă să înfrunte glonțul. Alți dizidenți n-aș putea să amintesc, pentru că, nu cred foarte mult în dizidența lor. Dacă am fi avut cu adevărat o mișcare de dizidenți, aici în interiorul țării, cred că regimul Ceaușescu nu ar fi fost înlăturat de eșaloanele 2 și 3 ale Partidului Comunist Român și ale Securității, cred că regimul comunist ar fi fost înlăturat printr-o mișcare, fie sindicală, cum a fost în Polonia, fie printr-o mișcare de stradă cum s-a întâmplat, de exemplu, în Rusia. La noi regimul communist a fost înlăturat de o conspirație formată din tovarăși precum Ion Iliescu sau tovarăși generali de armată sau tovarăși generali de securitate. Oamenii au ieșit în stradă într-adevăr pentru că erau sătui de regimul comunist, dar din păcate oamenii care au ieșit în stradă au fost în mare parte manipulați. Totuși din acele evenimente eu port o mare și respectuoasă amintire și pot spune că port evlavie acelor tineri și acelor oameni că au murit și oameni în putere, și mai în vârstă, care și-au jertfit viața în decembrie 1989, pentru că ei au crezut cu toată ființa lor că trebuie să iasă, să dărâme acel regim criminal.

R: 4.Ce rol a jucat diaspora în organizarea evenimentelor din decembrie 1989?

M.R.: Diaspora românească a avut rolul ei în organizarea evenimentelor din decembrie 1989, dar cred că a avut un rol periferic, pentru că repet, regimul Nicolae Ceaușescu a fost înlăturat de o conjurație făcută de eșaloanele 2 și 3 ale Partidului Comunist și Securității. Într-adevăr cu sprijin din afară, sunt dovezi, din păcate nimeni nu dorește să le evalueze corect dar sunt dovezi că au existat servicii secrete, străine care au colaborat și au ajutat această conjurație să-l înlature pe Ceaușescu.

Dizidența noastră are însă marele merit pentru că, permanent prin colaborarea noastră cu radio „Europa Liberă”, „Vocea Americii”, prin presiunile făcute pe lângă diferiți lideri politici ai lumii democratice, diaspora noastră a contribuit în felul ei la erodarea regimului comunist. Din păcate din nou trebuie să spunem că nu am avut o diaspora cum au avut polonezii, precum au avut ungurii, precum au avut rușii, diaspore puternice, unite, a căror voce să fi fost cu adevărat importantă, diaspora românească a fost din păcate dezbinată, a fost foarte mult penetrată de agenți ai securității, însă repet, a avut rolul ei, un rol din păcate periferic, dar un rol pe care cărțile de istorie cel puțin îl vor nota.

R: 5.Care erau metodele folosite de regim pentru a crea modelul cetățeanului tăcut?

M.R.: Regimul comunist s-a bazat într-adevăr pe tăcerea oamenilor și pe lașitate. Această lașitate din nefericire la poporul Român începuse să devină biologică. Marii români ai noștri, care au simțit că regimul comunist este un mare pericol pentru poporul nostru, au fost în bună măsură asasinați, în închisorile comuniste în anii 50, în închisori, în lagăre, am avut și lagăre de exterminare, am avut Canalul Dunăre-Marea Neagră, cel mai mare lagăr de exterminare organizat vreodată pe teritoriul României, am avut coloniile de muncă forțate din Delta Dunării, locul unde au fost omorâți mii și mii și mii de români anti-comuniști, numai preoți, preoți creștini-ortodocși, dacă ar fi să pomenesc pe confrății mei preoți, cred că avem pe puțin 2000 de preoți asasinați în această perioadă, iar ca număr de preoți care au trecut prin închisorile comuniste și au reușit să scape cât de cât teferi de acolo, cred că putem vorbi de 7,8 mii de preoți creștini-ortodocși, și alături de ei și călugări și ierarhi. Ei bine odată fiind lichidată și fiind învinsă această forță de rezistență, cu masele care erau formate din oameni care își doreau doar să supraviețuiască, a fost mult mai ușor de lucrat.

R: 6.Care a fost rolul activiștilor și securiștilor în menținerea regimului?

M.R.: Rolul activiștilor și securiștilor în menținerea regimului Ceaușescu și în general în menținerea regimului comunist este același cu rolul pe care acești indivizi îl au și astăzi. Poate pare șocant, dar dacă ne uităm în CV-urile lor, că așa sună modern, nu? Dacă ne uităm în CV-urile multora dintre liderii politici, liderii de partid, multora dintre miniștrii și înalții funcționari

de stat, magistrați sau dacă ne uităm în CV-urile unor importanți oameni de afaceri, ai României, vom observa că mulți dintre dâșii au fost promovați, de către Partidul Comunist, au colaborat direct sau indirect cu Securitatea, ba unii chiar au avut funcții, în structurile regimului Comunist. Nu vreau să dau exemple nu este locul, dar vă invit să căutați pe minunatul instrument de căutare „Goagăle”, ca să cităm un alt politician în vogă și veți descoperi că cei care înainte de 1989 au contribuit la menținerea regimului comunist sunt aceiași care astăzi contribuie la afundarea în criză, morală înainte de toate dar și economică și socială a acestei țări.

Care era deci rolul activiștilor și securiștilor? Activiștii trebuiau să mintă, să mobilizeze folosind forța miliției și a securității să mobilizeze masele și să țină sub control adevărul. Activiștii, dacă vreți, aveau rolul de slujitori ai ministerului adevărului. Ei erau cei care perverteau libertatea.

În alimentarea de la bloc nu aveai ce să cumperi că era goală. Ei veneau și la ședința de partid îți spuneau că beneficiezi de cele mai bune condiții de muncă și de trai. Noi în liceu, de exemplu, tremuram de frig pentru că nu se încălzea liceul, stăteam în paltoane și în mănuși, iarna în clasă, venea activistul de partid al liceului și ne spunea că partidul ne-a oferit cele mai minunate condiții de învățatură, de educație. Erau momente în care nu aveam cretă, nu se găsea nici cretă să scriem la tablă, și totuși activistu ne spunea cât de minunată e viața noastră. Vă dau un exemplu din experiența mea, eu am terminat Liceul de Artă, aici în Craiova, în 1989, am specializare în pian-vioară-canto, și Partidul Comunist Roman care se preocupa de tânăra generație, cum spunea propaganda oficială mi-a dat repartiție la Minele de suprafață, undeva prin zona Rovinari, ca muncitor necalificat, și m-a ajutat D-zeu să nu fiu obligat să mă duc acolo. Dacă nu respectai repartiția, venea miliția și te „sălta” de acasă, te ducea cu forța. Am avut șansa să particip la un concurs de angajare după ce am reușit să amân plecarea la mină și din toamna lui 1989 m-am angajat la Teatrul Liric dar am avut colegi care cu diploma liceului de Artă, secția muzică sau arte-plastice, au fost angajați la IAS-uri, au fost angajați ca muncitori necalificați prin vreo secție de întreprindere, au fost altfel spus, umiliți. Iată care a fost rolul activiștilor de partid, să pervertească realitatea, să transforme minciuna în adevărul oficial. Securiștii au avut însă rolul cel mai urât, un rol criminal, securistul era cel care îți înocula senzația de frică, senzația de „vezi ce spui, că dacă spui prostii, te săltăm, vezi ce faci, ai grijă că suntem cu ochii pe tine. Securistul a fost cel mai odios slujitor al regimului comunist.

R: 7.Care erau motivele ce-l puteau determina pe un cetățean să devină "turnător"?

M.R.: Cum era cetățeanul României socialiste? României conduse de Nicolae Ceaușescu? Era un cetățean tăcut. Românii nu mai aveau curaj să vorbească fățiș, să vorbească direct împotriva regimului comunist. Propaganda oficială spunea că în ședințele de partid se dezbate problemele colectivului de oameni ai muncii, se fac analize, se spune adevărul și așa mai departe. Total fals. Ședințele de partid erau doar niște formalități, și dacă cumva aveai curajul să ridici vreo problemă, să critici vreun lucru, poate banal „E frig în hală!”, făceai această greșală imediat erai după ședință chemat la secretarul de partid în birou, cu securistul întreprinderii de față, și certat „Tovarășe, cum îți permiți să critici partidul?”.

Iar este evident că cetățeanul României socialiste ajungea să fie tăcut din cauza fricii, și frica era promovată prin teroare. Securitatea înainte de toate a reușit să creeze senzația în rândul oamenilor că orice telefon e ascultat, că pe orice scară de bloc sau pe orice stradă exista măcar un turnător la securitate, că la serviciu nu știi care dintre colegi te raportează la ofițerul de securitate, și astfel s-a perpetuat ideea că ești urmărit permanent și cum nu toată lumea are calitatea de a se jertfi și nu tot omul are calitatea de a fi curajos, oamenii au devenit tăcuți. Instrumentul fiind repet teroarea, mână în mână cu minciuna. Țin minte părinții mei când veneau de la serviciu discutau în bucătărie, cu voce joasă, eu fiind copil îi întrebam <<de ce vorbești cu voce joasă?>>, <<taci din gură că ne aude...cineva!>>, încă de atunci, asta fiind prin anii '80, securistul

devenise sperietoare pentru mine. Am devenit chiar curios, cine este acest securist, de îi face pe părinții mei, oameni onorabili, cu studii superioare, să se teamă, și când am întrebat, tata mi-a răspuns că o să cresc și o să înțeleg. Asta a fost securistul, un mercenar, pentru că ei erau niște favorizați ai regimului, când noi aveam un sfert de pâine, pe cartelă, pe zi, la ei nu se punea problema. Aveau orice, oricând își doreau, totul era să-și arate legitimația de ofițer de securitate. De aceea revin și spun, că, în actuala epocă, românii ar fi bine să nu mai accepte în viața politică, culturală, spirituală și economică pe foștii ofițeri de securitate, pe cei care își turnau chiar și membrii familiei în schimbul unor sume de bani, sau mai grav pentru promovarea la locul de muncă. Un om avea cel puțin trei motive să devină turnător: dorința de a parveni, dorința de a avea un loc cald și nu în ultimul rând, acela de a „turna” de frica, de a nu fi șantajat...el și familia sa. Așadar, asta a fost sumbra și întunecoasa perioadă comunistă...încercați să învățați din realitatea trecutului părinților voștri!

R: În încheiere, vă multumesc încă odată pentru timpul acordat și pentru faptul că v-am făcut să vă aduceți aminte de acele vremuri triste pe care, copil fiind, le-ați trăit alături de familia dumneavoastră. Este o lecție de viață și de moralitate din care generația noastră are tot timpul ceva de învățat.